

REFERAT |KRS| Oppvekststyret (2007-2011) d. 01-06-2010

Mødedato Tirsdag d. 01. juni 2010 kl. 18:00

Mødested Rådhuset

Indholdsfortegnelse

1. tertialrapport 2010 - barnehageetaten.....	3
---	---

Punkt 33/10: 1. tertialrapport 2010 - barnehageetaten

Bilag

Rapport analyse og innsparingstiltak fra prosjektgruppa pr. 21.04.2010

Dato: 10.05.2010
Saksnr.: 201004596-1
Arkivkode E: 212 A10
Saksbehandler: Søren Sverdrup Lund

Saksgang
Oppvekststyret

Møtedato
25.05.2010

1. tertialrapport 2010 - barnehageetaten

Sammendrag:

I samråd med rådmannen legger barnehageetaten fram regnskapsrapport for etatens investeringsprosjekter og driftsbudsjett for perioden 01.01-30.04.2010. I tillegg er rådmannens innstilling til prosjektrapport, analyse og innsparingstiltak 2010 for barnehageetaten, tillagt tertialrapporten for oppvekststyrets behandling.

Totalt sett kan barnehageetatens budsjettunderskudd komme opp på 25,9 mill kr. i 2010, før tiltak.

Rådmannen anbefaler at barnehageetaten tilføres en rammeøkning på 16,92 mill kr for følgende forhold:

- underfinansiering fra staten på 11,1 mill kr (tilsvarende 2009-nivå)
- kostnader til midlertidige tiltak på 2,520 mill kr
- økt tilskudd til private barnehager i 2010 (som følge av stedfortrederordning i 2009) på 3,3 mill kr

Prognose for underskudd 2010 vil etter tiltak ligge på 8,980 mill kr.

Som oppgitt i vedlagt prosjektrapport ble det igangsatt umiddelbare innsparingstiltak i februar. Dette omhandlet følgende administrativt vedtatte tiltak fra 2008-2009:

- Avvikling av midlertidig stedfortrederordning i kommunale barnehager
- ISF-sats nedjustert for kommunale barnehager
- Utgifter til tilrettelagte tiltak for barn med særlige behov tilpasses budsjett
- Nedbemanning i barnehageetatens stab

Med bakgrunn i mottatt prosjektrapport og resterende innsparingsbehov må rådmannen foreslå økte kostpenger fra 1. august 2010 i kommunale barnehager, besparelse på konsulentbistand til ISF-staben, redusert inntektsgraderingsordning og redusert bemanning/bedre arealutnyttelse/ redusert åpningstid i kommunale barnehager med effekt for private barnehager senere år.

Barnehageetatens budsjettramme er ikke realistisk i forhold til pålagte krav til likeverdig behandling av private barnehager og underfinansiering fra staten, og budsjettrammen bør styrkes fra bykassen. Statens skjønnsstilskudd og resultatene etter økonomisk likeverdig

behandling av private barnehager har stor betydning for etatens regnskap i 2010, og det blir ikke mer avklart før ved 2. tertialrapport.

Tiltak som ble igangsatt i 2008 og 2009, og som bidro til budsjettunderskudd i 2009 foreslås inndekket som foreslått i rådmannens innstilling i saken. Innstillingen innarbeides i rådmannens 1. tertialrapport for kommunen som behandles i bystyret 16. juni.

Forslag til vedtak:

1. 1. tertialrapport 2010 for barnehageetaten godkjennes.
2. Oppvekstyret anbefaler følgende forslag til innsparingstiltak:
 - a. Økte kostpenger fra 1. august 2010
 - b. Ytterligere innsparing i staben (fom 2011)
 - c. Redusert inntektsgraderingsordning (fom 2011)
 - d. Redusert bemanning/bedre arealutnyttelse/reduisert åpningstid (fom 2011)
 - e. Bedre arealutnyttelse/reduisert bemanning i kommunale barnehager (fom 2012)

Arild Rekve
kons. barnehagedirektør

Søren Sverdrup Lund
rådgiver

Trykte vedlegg: Rapport – Analyse og innsparingstiltak 2010 – Prosjektgruppe
Utrykte vedlegg: Ingen

Investeringsbudsjettet:

Kristiansand Eiendom v/prosjektavdelingen har ansvar for følgende barnehageprosjekter: Kartheia, Møllestua, Hellinga, Vabua/Donnhuset, Havlimyra, Marvika, Voie 17, Bamsebo og Øvre Slettheia. Totalt er det bevilget 287,9 mill.kr. til disse prosjektene, som Kristiansand Eiendom rapporterer status for. I tillegg kommer opprydning av forurenset barnehagejord. Barnehageetaten benytter også Kristiansand Eiendom, når kommunale midlertidige plasser skal etableres.

Kristiansand Eiendom kommer til å rapportere forsinkelser for flere av barnehageprosjektene. Årsakene til dette er rapportert til oppvekststyret fortløpende. Konsekvensen vil være at Kristiansand kommune vil få problemer med å opprettholde full barnehagedekning, ettersom etterspørselen etter barnehageplasser fortsetter å øke. Flere av de midlertidige tilbudene er midlertidig godkjent av blant andre Arbeidstilsynet på grunn av dårlig standard, og disse må erstattes som planlagt og vedtatt av bystyret i handlingsprogrammet.

Barnehageetaten har i barnehageplanleggingen hatt ansvar for å dokumentere og anslå best mulige prognoser for barnehageutbyggingen. Prognosene er basert på etterspørsel i samordnet opptak, disponible plasser i kommunale og private barnehager, barnehagebehovsundersøkelser og befolkningsprognoser m.m. Etter innføring av lovfestet rett til barnehageplass fra januar 2009 må Kristiansand kommune fremover vurdere å bygge for en større overkapasitet/større konkurranse enn tidligere. På den andre siden vil dette innebære at mindre barnehager kan bli utsatt for nedleggelse.

Barnehageetaten har økonomisk ansvar for prosjektering/leie, bygningsmessige etableringsutgifter og inventar/utstyr på midlertidige tilbud og på nye barnehagebygg.

Det er foretatt følgende gjennomgang av etatens investeringsprosjekter:

Prosjektnr.	Prosjekt (i 1.000 kr.)	Regnskap	Budsjett	Avvik*
4200001	Ombyggingstiltak-barnehager	13 500 092	13 745 205	245 113
4200002	Utbedringstiltak-barnehager	3 195 909	3 373 005	177 096
4200003	Utbedringstiltak-funksj.hemm.	250 000	250 000	-
4200004	Bygn.messige investeringstiltak		3 000 000	3 000 000
9982010	Donnhuset (Kongsgård flykt.bhg)	576 698	450 000	-126 698
9243010	Havlimyra barnehage	846 508	900 000	53 492

*) Negative tall i avvikskolonne betyr overskridelse eller inntektssvikt.

Av pågående prosjekter kommenteres følgende:

Prosjekt 4200001 - Ombyggingstiltak-barnehager, prosjekt 4200002 – Utbedringstiltak-barnehager og prosjekt 4200003-Utbedr.tiltak funksj.:

Prosjekt for ombyggingstiltak har dekket utgifter til ombygging og inventar for barnehager, slik at disse har hatt mulighet til å innføre 14-barnsgrupper og etablere midlertidige tilbud i kommunale barnehager. Prosjektet er finansiert fra barnehageetatens driftsramme/statstilskudd siden 2004, da investeringsprosjektet ble opprettet. Ombyggingstiltakene er gjennomført for å etablere flere nye plasser ved mange kommunale barnehager. I siste 2-3 årene har dette vært knyttet til etablering av over 200 midlertidige småbarnsplasser i flere kommunale barnehager. Prosjektet bør avsluttes i 2. tertialrapport.

Utbedringstiltak for kommunale barnehager er utført i 2007 og 2008 for å dekke en del av bygningsmessige tiltak som er barnehagenes eget ansvar. Prosjektet kan avsluttes sammen med prosjekt for utbedringstiltak for funksjonshemmede i 2. tertialrapport.

Prosjekt 4200004 – Bygn.messige investeringstiltak:

Bystyret bevilget 3 mill kr i handlingsprogrammet til investeringstiltak for innvendige- og utvendige tiltak i barnehagene. Det er foreslått fordeling tilskuddsmidler mellom barnehagene i egen sak til oppvekststyret, som forutsatt i budsjettvedtaket.

Prosjekt 9982010 – Kongsgård flyktningebarnehage:

Det er et merforbruk på 126.000 kr på inventar/utstyr som bør vurderes dekket av byggeprosjektet. Avviket skyldes helt nødvendige innkjøp til garderober m.m. som burde inngått i selve byggeprosjektet.

Diverse angående nybygg-/utbyggingsprosjekter m.m.:

Møllestua barnehage (Grim):

Barnehagen skal rives til sommeren og bygges opp med ny barnehage på samme tomt på Idda-området. Barnehagen må flytte til midlertidige lokaler i Marvika i byggeperioden på et 1 år. Det er utredet mulighet for nærmere lokal løsning i vår bl.a. i Suldalen, men dette ble et alternativ som ikke kunne realiseres på grunn av trafikk m.m. Ekstern utredning via Kristiansand Eiendom har kostet 100.000 kr. Dette er ikke budsjettert, og bør tilleggsbevilges.

Etablering/leie av midlertidig brakketilbud i Marvika vil koste ca 1,3 mill kr i 2010, og ca 0,3 mill kr i 2011. I tillegg kommer transport fra Grim til Marvika, som er kartlagt for 27 barn og vil koste ca. 120.000 kr for 5 måneder i 2010.

Det bør vurderes om byggeprosjektet bør belastes for midlertidig tilbud i byggeperioden, da dette ikke er medregnet i verken behovsutredning eller byggeprosjektet.

Hellinga barnehage:

Barnehagen skal utvides med 2 avdelinger. Byggingen startes opp i september med mye sprengningsarbeider på tomte, som betyr at hele barnehagen må flytte ut fra september til desember 2010. Det er aktuelt å benytte tidl. Grim barnehage, leie hus eksternt og annet lokale i tillegg. Det må påregnes at flytting og leiekostnader vil koste ca 300.000 kr totalt. Beløpet bør belastes byggeprosjektet.

Linerla barnehage:

Midlertidig barnehage tilknyttet Linerla barnehager i Dykkerklubbens lokaler ved Myren Gård har ikke fått videre midlertidig godkjenning av Arbeidstilsynet. Det er stilt krav om omfattende tiltak til ventilasjon og brannsikring før permanent godkjenning. Dette vil i så fall bli svært kostnadskrevenende for et bygg som ikke er planlagt for langsiktig bruk. Alternativet her er å flytte midlertidig brakkemodul fra Møllestua barnehage. Det er ikke utredet hvor mye dette vil koste, men det kan være mulighet for å søke om statstilskudd til dette midlertidige tilbudet som kan dekke flytting/etablering. Eventuelt må dette tas opp i 2. tertialrapport.

Kongsgård barnehage:

Barnehagen fikk økte leiekostnader til brakkemodul da denne ble etablert etter brannen i 2009. Etter forsikringsoppgjør mot slutten av 2009 er det avklart at dette vil koste ca 0,4 mill kr i ekstra leiekostnader i 2010. Dette er ikke bevilget for 2010.

Hovedopptaket – behov for nye plasser:

Det fremgikk av barnehagebehovsplanen 2010-13 at det kunne bli behov for 336 nye plasser i 2010, og det ble understreket at flere midlertidige tiltak måtte planlegges i påvente av den vedtatte utbygging av permanente barnehageplasser. Barnehageetaten fikk etter samråd med rådmannen utredet muligheten for å etablere 100 midlertidige plasser i tidligere Kongensgate skole fra august 2010. På grunn av store ombyggingskostnader og andre planer for bygget var det ikke politisk flertall for dette alternativet, da dette ble behandlet i februar.

Status for hovedopptaket viser pr. 30. april at det er 153 med rett til plass som ikke har fått tilbud om plass. Dette tallet er noe synkende, da foreldre med 2 plasser nå vil velge plasser og dermed frigjøre enkelte plasser.

I tillegg er det ca. 200 uten rett til plass som har søkt plass. Dette er barn som er yngre enn 1 år pr. august, eller som har søkt om opptak på senere tidspunkt.

Områdene Lund/Øst:

- Barnehageetaten har bestilt 2 midlertidige brakkemoduler i henholdsvis Marvika og på branntomta til tidligere Kongsgård barnehage. Dette kan gi 80-100 plasser. Disse tilbudene forutsettes dekket av kommunale midler på 3 mill kr til midlertidige tilbud, som er avsatt de neste 3 årene. Statstilskuddene til midlertidige tilbud dekker ikke alle etableringskostnadene v/Kristiansand Eiendom. Det vil bli tidspress på å få ansatt personale og etablert/bygget opp disse tilbudene innen august, som er fristen for å innfri retten til barnehageplass.
- Barnehageeier Hilde Sundstøl etablerer midlertidig tilbud i tidl. Justvik barnehage (ca 30 barn), i påvente av utbygging av permanent barnehage på Eidet. Noen ledige plasser er fremdeles ledig i dette området. I tillegg er det under etablering 2 private familiebarnehager (ca. 16-20 barn).
- Nye plasser i områdene Lund/Øst vil dekke behovet for de med rett til plass i disse områdene.

Områdene Sentrum/Vest:

- Den private barnehageutbyggeren, Trygge barnehager, har gitt kommunen tilbud om å etablere et midlertidig tilbud for opptil 150 barn i Midtre Vågsbygd, der etterspørselen er stor. Aktuelle tomter ved Vågsbygd skole og ved den gamle idrettsplassen er vurdert, men det har dessverre ikke vært mulig å få avklart disse tomtene av hensyn til skolen og bruken av idrettsplassen. Det er også kommet fram at det er betydelig rimeligere å etablere mange midlertidige plasser, og at Trygge barnehager med lang erfaring gjør dette relativt mye rimeligere enn kommunen.

Kristiansand kommune vil få problemer med å komme i mål med å etablere tilstrekkelig antall nye barnehageplasser i områdene Sentrum/Vest, og kan få problemer med ikke å klare å innfri retten til barnehageplass i 2010. Det arbeides med snarlig løsning her. Barnehageetaten anbefaler at Trygge barnehager snarest gis en mulighet til å kunne etablere sitt midlertidige tilbud i Midtre Vågsbygd, og at det på nytt vurderes tomter til dette formålet.

For øvrig er det i samråd med rådmannen i vår igangsatt utredninger av store tomter for eventuell større midlertidige etableringer på Lund, på Kongsgårdjordene og Bjørndalen Gård. Dette vil koste ca 300.000 kr, som det ikke er avsatt budsjettmidler til i 2010.

Utfordringene med å etablere midlertidige plasser skyldes at utbyggingen av vedtatte permanente kommunale- og private utbyggingsprosjekter (totalt 16 prosjekter) forsinkes av ulike grunner, som barnehageetaten ikke kan påvirke i særlig grad.

Sykefravær pr. 1. kvartal 2010 i etaten:

Arbeidssted - barnehageetaten	Fravær i %	
	Korttidsfravær	Totalt fravær
1. kvartal 2010 (1. kvartal 2009)	2,2 (2,8)	11,6(10,3)

Tabellen viser til sykefraværsrapporter for 1. kvartal i barnehageetaten. Det rapporteres for kvartalperioden, fordi det er etterskuddsvis rapportering og tallene for 1.kvartal er mer reelle enn 1. tertial.

Korttidsfraværet for 1. kvartal 2010 er noe lavere enn samme tidspunkt i 2009. Tabellen for totalt fravær (korttids-og langtidssykefravær) viser et høyere nivå i 2010 enn samme periode i 2009.

Barnehageetaten har et relativt lavt korttidsfravær og et høyt langtidssykefravær, som fortsatt skaper behov for stort fokus på aktive og forebyggende tiltak i barnehagene. Barnehagene skal prioritere tett og god oppfølging av sykemeldte kombinert med forebyggende sosiale- og helsefremmende tiltak. Dette er tiltak som kan redusere sykefraværet.

Driftsbudsjettet:

Tabell: Barnehageetaten samlet

Ansvar: 2*

Art	Tekst:	Regnskap	Budsjett	Avvik	Årsbudsjett	Årsprognose	Avvik
	Periode	1.1-30.04.2010	1.1-30.04.2010	1.1-30.04.2010	2010	2010	2010
10	Lønn og sosiale utgifter	90 941 081	88 855 723	2 085 358	246 019 000	252 156 000	-6 137 000
11+12	Kjøp av varer og tjen.kommual	11 754 660	16 937 048	-5 182 388	40 142 771	42 662 771	-2 520 000
13	Kjøp av varer og tjen.erstat.komm	34 422 936	33 831 040	591 896	90 710 000	96 910 000	-6 200 000
14	Overføringsutgifter	74 457 347	71 154 860	3 302 487	213 640 000	213 640 000	-
15	Finansutgifter	-	-	-	-	-	-
	SUM UTGIFTER:	211 576 024	210 778 671	797 353	590 511 771	605 368 771	-14 857 000
16	Salgsinntekter:	-16 006 559	-15 233 400	-773 159	-41 850 000	-41 850 000	-
17	Refusjoner uten sykelønnsref.	-199 170 572	-61 209 617	-137 960 955	-162 070 000	-160 170 000	-1 900 000
1710	Sykelønnsrefusjon:	-4 438 014	-5 943 972	1 505 958	-17 839 000	-17 839 000	-
18	Overføringer	-	-143 538 320	143 538 320	-298 300 000	-289 100 000	-9 200 000
19	Finansieringsinntekter:	-1 271 771	-1 271 771	-	-1 271 771	-1 271 771	-
	SUM INNTEKTER:	-220 886 916	-227 197 080	6 310 164	-521 330 771	-510 230 771	-11 100 000
	NETTO UTGIFT:	-9 310 892	-16 418 409	7 107 517	69 181 000	95 138 000	-25 957 000

Lønn:

Lønnsbudsjettet er korrigert for antatt økning i lønnsvekst fra 2,5% til 3,5%, samt at prisøkning er redusert fra 2,5% til 2,3%. For øvrig er kommunens pensjonsutgift redusert fra 17,5% til 15% i 2010. Det er et relativt stor negativt avvik på lønnsregnskapet som må sjekkes nærmere mot interne justeringer for lønn og pensjon.

Det er også i 2010 lite sannsynlig at det statlige skjønnsstilskuddet vil dekke kommunens forpliktelser til dekning av likeverdig økonomisk behandling/finansieringsplikt for private barnehager, makspris og nye plasser i kommunale og private barnehager de senere år.

Når 2009-regnskapet for kommunale barnehager er grunnlaget for kostnadsdekning av private barnehager i 2010, vil dette medføre høyere kommunale tilskudd til private barnehager enn i 2009. Det må også forventes økt kostnadsvekst til tariffønn, pensjon og andre utgifter i private barnehager som kommunen må være forberedt på å dekke.

Det er overført ca. 32,6 mill.kr. i kommunalt forskudd til private barnehager for første halvår, i påvente av kommunale tilskuddsvedtak i juni/juli. Det er mottatt 86,9 mill.kr. i statlige skjønnsmidler ved 1 tildeling. Det er ca. 1,9 mill kr mer enn budsjettet pr. 1 tertial. Dette tilsvarer anslag på kostnadsøkning ved at minimumsfinansiering for private barnehager øker fra 85% til 88% fra august. Det er grunn til å frykte at 2. og 3. tildeling blir mindre enn kommunen trenger for å opprettholde barnehageetatens totale budsjettbalanse. Dette skyldes blant annet at utgiftene til økonomisk likeverdig behandling og drift av dyrere midlertidige plasser i kommunale barnehager ikke dekkes fullt ut.

Foreldrebetalingen er bedre enn budsjettet pr. april. Dette vil jevne seg ut etter oppstart i august, som er halv betalingsmåned for nye barn.

Sykepengerefusjonene er lavere enn budsjettet, og refusjonene er minst 1 måned på etterskudd. Flere barnehager med mye langtidssykefravær har underskudd i løpet av 1 tertial på grunn av manglende inntektsføring av sykepengerefusjoner. Dette gjør det noe vanskeligere å ha god økonomioversikt for enhetslederne.

Kommunale barnehager har pr. 30.04.10 et underskudd på 2,9 mill kr. Halvparten av underskuddet er sannsynligvis sykepengerefusjoner som ikke er mottatt fra NAV. Sentrum barnehageenhet og Havlimyra barnehage har samlet sett ca. 1,5 mill kr i underskudd.

Havlimyra har hatt dyrere oppstart av ny barnehage enn forventet. Barnehagen må vurdere sammenhengen mellom bemanning og antall barn, slik at budsjettbalanse oppnås. En del inventar/utstyrsutgifter til ny barnehage må omposteres til investeringsprosjekt-inventar.

Oppsummering – status regnskapet pr. 30.04.2010:

Underfinansiering 2010:

- Det er ikke grunn til å anta at underfinansiering fra staten på 11,1 mill kr i 2009 blir mindre i 2010. Prognose for denne kostnaden må opprettholdes til kommunal tilskuddsbehandling er gjennomført for private barnehager i juni/juli og 2. skjønnskutt fra staten er mottatt i juli/august.

Økte kommunale kostnader fra 2009 med konsekvens for 2010 – se prosjektrapport:

- Barnehageetaten har et behov for utgiftsreduksjoner, som tilsvarer et nivå på ca. 11,8 mill kr fra 2009. Reversering/nedbemanning av midlertidig stedfortrederordning, merutgifter til stedfortrederordning i tilskudd for private barnehager, gradvis justering av kommunal ISF-sats, reduserte utgifter til tilrettelagte tiltak og nedbemanning i staben utgjør samlet sett 12,3 mill kr. for 2010. Dette foreslås dekket inn fra 2011, da flere av tiltakene ikke får full virkning i 2010.

Dette utgjør 11,1 mill kr og 12,3 mill kr., til sammen 23,4 mill kr.

I tillegg kommer merutgifter på utredning lokal tomt for midlertidig tilbud på 0,1 mill kr, 0,120 mill kr til skyss og 1,3 mill kr for eget midlertidig tilbud på Møllestua, midlertidig tilbud for Hellinga barnehage i 4 måneder på 0,3 mill kr, økt leie for midlertidig tilbud for Kongsgård barnehage/Marvika på 0,4 mill kr og utredning av store tomter på Kongsgård på 0,3 mill kr., til sammen 2,520 mill kr.

Totalt sett kan barnehageetatens budsjettunderskudd komme opp på 25,9 mill kr. i 2010, før tiltak. Rådmannen anbefaler at barnehageetaten tilføres en rammeøkning på 16,92 mill kr for følgende forhold:

- underfinansiering fra staten på 11,1 mill kr (tilsvarende 2009-nivå)
- kostnader til midlertidige tiltak på 2,520 mill kr
- økt tilskudd til private barnehager i 2010 (som følge av stedfortrederordning i 2009) på 3,3 mill kr

Prognose for underskudd 2010 vil etter tiltak ligge på 8,980 mill kr.

Rådmannens innstilling til prosjektrapport - Analyse og innsparingstiltak 2010 for barnehageetaten

Rådmannens innstilling som innarbeides i rådmannens 1. tertialrapport for kommunen:

Barnehageetaten har i løpet av 2009 fått store økonomiske utfordringer og gikk med 23,3 mill kr i underskudd. På bakgrunn av dette satt rådmannen ned en arbeidsgruppe som skulle klarlegge årsaker og finne innsparingstiltak. Formålet med prosjektet er at barnehageetaten skal oppnå budsjettbalanse.

I henhold til prosjektdirektivet var prosjektets mandat:

Synliggjøre årsaken (tallfeste) til budsjettoverskridelsen i 2009 og forklarer hvorfor bystyret fikk informasjonen så sent.

Foreslå innsparingstiltak i barnehageetaten slik at budsjetttrammen for 2010 holdes.

Synliggjøre konsekvenser av foreslåtte innsparingstiltak.

Arbeidet er gjennomført med styringsgruppe, prosjektgruppe, arbeidsgrupper og referansegruppe, og arbeidet skulle være ferdig til 31. mars. Styringsgruppa/rådmannen fikk rapporten 20. april. Prosjektgruppa har påpekt at det har vært kort arbeidstid i forhold til mange kartleggings-/analyseoppgaver.

Pkt. 1 ble fulgt opp med økonomirapport-regnskap 2009 om tallfestet budsjettoverskridelse og for sen rapportering. Rapporten ble fremlagt i oppvekststyret 9. februar, og ble innarbeidet i kommunens årsrapport.

Følgende endringer/avvik fra 2008 til 2009 skilte seg mest ut i regnskapsresultatet for 2009, og fremkommer i avviksoversikten.

Avviksoversikt - 2009	
Årsak	Beløp
Manglende finansiering fra staten til nye plasser, likeverdig behandling - private barnehager	9 200 000
Manglende finansiering fra staten til nye plasser, midlertidige plasser - kommunale barnehager	1 900 000
Økte kostnader kommunale barnehager – innsatsstyrt finansiering	2 900 000
Midlertidig stedfortrederordning	4 500 000
Økte utgifter til tilrettelagte tilbud for barn med særlige behov	1 900 000
Økte lønnskostnader barnehageetatens administrasjon 2008-2009	1 500 000
Ikke-kompenserte utgifter til AFP og overtidsgodtgjørelse	1 000 000
Kongsgård barnehage - merutgifter ifbm. brannen	400 000
Sum	23 300 000

Prosjektgruppa foreslo for styringsgruppa i februar at tiltak som er igangsatt fra etaten ("egeninitierte tiltak") burde reverseres umiddelbart for å gjenopprette budsjettbalansen.

Følgende tiltak ble da igangsatt etter avgjørelse i styringsgruppen 24. februar:

- *Midlertidig stedfortrederordning avvikles.*
- *ISF satsen nedjusteres med 2 %.*
- *Utgifter til tilrettelagte tiltak for barn med særlige behov tilpasses budsjett.*
- *Det settes i gang arbeid med reduksjon av 1,5 årsverk i 2010 og 2 årsverk i 2011 i barnehageetatens stab.*

Styringsgruppen forutsetter at sektor AMU orienteres i ekstraordinært møte så snart som mulig og at tiltakene evalueres i forbindelse med rulleringen av HP (ny orientering i sektor AMU).

Som det fremgår av vedlagte prosjektrapport har prosjektgruppen gjennomgått og analysert flere sentrale ordninger og utviklingstrekk for barnehagesektoren i Kristiansand kommune. Dette er et viktig grunnlag for å kunne vurdere ulike løsninger og prioriteringer.

Rådmannen viser til gjennomgang av finansieringsordninger for barnehagesektoren, som etter hvert har vist seg å bli komplisert og utfordrende å håndtere for kommunene der underfinansiering fra staten har blitt stadig tydeligere. For Kristiansand kom dette klart fram i løpet av 2009. Beklageligvis ble ikke dette rapportert tydelig og tidlig nok, noe også statens tilskuddssystem har bidratt til.

Håndtering av underskuddet fra 2009

Rådmannen vil i 1. tertialrapport anbefale på bakgrunn av øk. rapport pr. 25. februar 2010/avviksoversikt følgende vedrørende håndtering av underskudd fra 2009:

- Underskudd knyttet til manglede statlig finansiering dekkes inn av bykassen: 11,1 mill kr
- Merutgifter vedrørende brann i Kongsgård barnehage dekkes inn av bykassen: 0,4 mill kr

Dette betyr at 11,8 mill kr må dekkes inn av etaten selv, forutsatt bystyrevedtak på rådmannens anbefalinger vedrørende underfinansieringen. Det vil bli uhåndterlig for sektoren å dekke inn noe av dette i 2010 og rådmannen anbefaler derfor følgende periodisering:

Tiltak	2010	2011	2012	2013	2014	Sum
Inndekning av underskudd 2009	0	2 800	3 000	3 000	3 000	11 800

Innsparingsbeløp

Rådmannen anbefaler videre at underfinansiering fra staten blir dekket inn av bykassen i HP perioden 2011-2014. Dette betyr at utgiftene må ned med 11,8 mill kr årlig i tillegg til finansieringsplanen vedrørende underskudd 2009.

Tiltak	2010	2011	2012	2013	2014
Behov for utgiftsreduksjon	11 800	11 800	11 800	11 800	11 800
Inndekning av underskudd 2009	0	2 800	3 000	3 000	3 000
Sum behov utgiftsreduksjon	11 800	14 600	14 800	14 800	14 800

Etter at strakstiltakene er iverksatt med helårseffekt og medførende økte kostnader måtte prosjektgruppen finne innsparingstiltak tilsvarende 12,3 mill kr i 2010 og årlig om lag 8,5 mill kr:

Tiltak	2010	2011	2012	2013	2014
Behov utgiftsreduksjon	11 800	14 600	14 800	14 800	14 800
Midlertidig stedfortrederordning avvikles fra 1. juli 2010.	-2 413	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500
Varige lønnskostnader (anslag) ved avvikling av stedfortrederordning	200	200	200	200	200
Merutgifter til stedfortrederordningen - tilskudd til private barnehager på bakgrunn av regnskap 2009	3 300				
ISF satsen nedjusteres	-1 000	-2 000	-2 900	-2 900	-2 900
Merutgifter til for høy ISF-sats 2009 - økt tilskudd til private barnehager	2 900	1 900	900		
Utgifter til tilrettelagte tiltak – budsjettet er tilpasset	- 1 900	- 1 900	-1 900	-1 900	-1 900
Reduksjon av 1,5 årsverk fra 2010 og ytterligere 0,5 årsverk fra 2011.	-550	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100
SUM rest innsparingsbeløp	12 337	7 200	5 500	4 600	4 600

Barnehageetaten vil ikke klare å tilpasse driften til budsjettrammen i 2010. Prognostisert underskudd i 2010 på 12,3 mill kr er i rapporten foreslått dekket inn med økte innsparingskrav i 2011-2014. Prosjektgruppen har presisert at nye innsparingskrav kommer i tillegg til allerede vedtatte innsparingskrav i handlingsprogram 2010-2013 (1,45 mill kr i 2010, 3,65 mill kr i 2011, 3,410 mill kr i 2012 og 3,590 mill kr i 2013 – se side 39 i vedtatt handlingsprogram 2010-2013).

Rådmannen foreslår at barnehageetaten kompenseres for 3,3 mill kr i merutgifter til stedfortrederordningen, som skyldes økte tilskudd til private barnehager på bakgrunn av 2009-regnskapet. Rådmannen anser at dette er urimelig å dekke inn på tiltak knyttet til driften i barnehagene. Ved å redusere innsparingsbeløpet for 2010 med 3,3 mill kr må barnehageetaten finne innsparingstiltak med helårsvirkning på om lag 7,7 mill kr årlig fra 2011 til 2014. Det er ca. 0,8 mill kr mindre enn foreslått i rapporten.

Innsparingstiltak:

Rådmannen registrerer at kommunale barnehageplasser i Kristiansand har relativt høyt kostnadsnivå, når det tas ut Kostra-statistikk for 2009 og sammenlignet med andre storbyer. Dette skyldes i stor grad at man, i motsetning til flere andre storbyer, har lyktes med å beholde og rekruttere lovpliktig andel førskolelærere. I tillegg har kommunen en høy andel fagarbeidere innen denne sektoren. Det har store utslag på kostnadsforskjellene mellom kommunene. Dette forhindrer ikke at det bør ses på innsparingstiltak som kan realiseres innenfor lovpålagte krav i barnehageloven.

Rådmannen vil anbefale prosjektgruppas anbefalte alternativ 1, med enkelte korreksjoner. I tillegg vil rådmannen anbefale prosjektgruppens fellesforslag angående kartlegging av barnehagene, med enkelte justeringer.

Tiltak	2010	2011	2012	2013	2014
1. Økte kostpenger fra 1. august 2010	-260	-570	-570	-570	-570
2. Generell innsparing i staben – (kan si opp avtalen med E&Y og lage egen ISF modell)		- 200	-200	- 200	- 200
3. Redusert inntektsgraderingsordning		-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
4. Redusert bemanning/bedre arealutnyttelse/reduert åpningstid - tilsvarende 6,3 årsverk		- 2 480	- 2 480	- 2 480	- 2 480
5. Bedre arealutnyttelse/reduert bemanning i kommunale barnehager – redusert finansieringsgrunnlag for private barnehager			- 2 480	- 2 480	- 2 480
SUM	-260	-5 250	-7 730	- 7 730	-7 730

Tiltak 1 – Økte kostpenger fra 1. august 2010

Det er mulighet innenfor dagens regelverk å innføre kostpris, men ikke høyere enn selvkost. Fylkesmannen har ved innføring av kostpenger oppgitt at kommunen kan defineres som en barnehageeier, slik at alle matutgifter kan deles på plasser ved beregning av selvkost. Det vil si at enkelte barnehager vil benytte noe mer eller noe mindre til mat, og med noe variasjon fra år til år. Konsekvensen vil bli at prisen øker fra 145 kr. til 180 kr. pr. mnd. Dette innebærer en økonomisk merbelastning for småbarnsfamiliene.

Tiltak 2 – Generell innsparing i staben

Det anbefales i samsvar med prosjektrapporten at konsulentutgifter til etatens finansieringsmodell kuttes, og at det utarbeides en ny finansieringsmodell for kommunale barnehager. Arbeidet bør igangsettes snarest, slik at denne kan benyttes fra 2011.

Tiltak 3 -Redusert inntektsgraderingsordning

Rådmannen vil ikke anbefale å fjerne inntektsgraderingsordningen, og overføre ordningen/utgiftene til helse- og sosialsektoren. Av økonomiske hensyn foreslås det at kommunens utgifter til inntektsgraderingsordningen reduseres fra ca. 4,4 mill kr til 2,4 mill kr., dvs en besparelse på 2 mill kr. Det innebærer at kommunen lager en inntektsgradering kun for familier med skattbar inntekt under 200.000 kr med en sats på 1.530 kr for en fulltids plass. Det betyr at 286 familier i inntektsgruppen under 200.000 kr. må betale 184 kr mer pr måned (fra 1.346 kr til 1.530 kr), mens 145 familier i inntektsgruppen mellom 200-300.000 kr må betale 673 kr mer (fra 1.657 kr til 2.330 kr i makspris).

Rådmannens forslag innebærer at familier med under 200.000 kr i inntekt må betale 184 kr mer pr. måned, i forhold til en økning på 454 kr i prosjektrapportens alternativ 1.

Tiltak 4 - Redusert bemanning kombinert med bedre arealutnyttelse/reduert åpningstid – kartlegging av barnehagene

Rådmannen foreslår å justere alternativ 1, slik at effekten av bemanningsreduksjonen reduseres i 2011 med 2,480 mill kr. Beløpet må da kompenseres barnehageetatens ramme. Innsparingsbeløpet pr. avdeling vil da bli redusert fra 80.000 kr til 40.000 kr pr avd. Det anbefales at total pedagogressurs ses under ett på barnehagene, og at godkjente areal utnyttes optimalt.

Det foreslås at åpningstiden reduseres fra 50 t/u til 47,5 t/u fra 1. august 2010 og til 45 t/u fra 2011 (som før 2006), dersom objektive kriterier/forventet etterspørsel legges til grunn ved innføring av rammefinansiering fra 2011. Dette gjøres primært for å lette trykket på barnehagene, redusere vikarbehovet, samtidig som det forutsettes ikke å ha negative økonomiske konsekvenser med hensyn til inntekter fra statstilskudd eller utslag på kostnadsgrunnlag i forhold til private barnehager.

Kartlegging av alle barnehager foretas som skissert i prosjektrapporten. Arbeidet startes opp umiddelbart og avsluttes med rapporter for hver barnehage innen 20. sept. Eventuelle ombyggingsbehov vurderes og kostnadsberegnes samtidig. Dette anbefales slik at eventuelle endringer kan innarbeides i rådmannens forslag til handlingsprogram.